

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și
străinătate:
Pe un an . . . 40.— franci.
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACȚIA

și ADMINISTRȚIA
Strada Zrinyi Nr. 1/a
INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.
Anunțurile publice și Lou-
eschis costă șirul 20 fil.
Manuscrisurile nu se in-
napoiază.

ROMÂNUL

Către eroii regimentului Nr. 33 din Arad.

Despărțirea bunului colonel Fr. Wallner de
către iubiții săi soldați.

— Un duios ordin de zi. —

„Meine Rumänen sind prach-
volle Soldaten!...”

Fr. Wallner.

Arad, 26 Martie.

Pe vremea când durau istovitoarele lupte
dela Stary-Sambor, pe la mijlocul lunii Oc-
tomvrie, sosise pe câmpul de războiu în frun-
tea unui nou marșbatalion noul comandant al
regimentului de infanterie Nr. 33 din Arad,
colonelul *Franz Wallner*. Feciorii români pri-
veau curioși figura sveltă, uscățivă a bătrâ-
nului colonel, — era om nou — și din trăsă-
turile feții lui încercau să cetească soarta ce
li s'a hărăzit prin sosirea noului comandant.

Acum, după cinci luni de zile, când blân-
dul colonel își ia rămas bun în cuvinte atât
de mișcătoare dela soldații lui iubiți, știm, că
ziua sosirii lui la regiment a fost o zi cu noroc.

Colonelul Wallner e nu numai un ofițer
cu înaltă erudiție militară, ci e totodată un
bărbat înzestrat cu alese însușiri intelectuale
și sufletești. Numai decât, în primele lupte a
descoperit aptitudinea excelentă de soldat a
feciorilor români și a condus timp de 5 luni
de zile cu adevărată pasiune și pricepere regi-
mentul în situații nespuse de grele la învingeri,
fără să fi avut pierderi mari, ca în luptele
dela *Komarno*, *Pusztomiti* și *Dobromil*. Deja
în Ianuarie fusese decorat cu ordinul „Co-
roanei de fier”. Adunase atunci soldații în

jurul lui și le grăi: „Majestatea Sa a trimis
regimentului distincția Coroanei de fier; e
meritul vostru și nu al meu, mie însă îmi este
dată onoarea ca să o port în calitate de co-
mandant al vostru”.

Era om de inimă și îi plăcea să petreacă
mult între feciorii români în zile de luptă și
mizerii și pentru fiecare avea cuvinte de
mângâiere.

Nespuse de pedant era în îngrijirea solda-
ților și nu odată spunea, că numai dela sol-
dații bine îmbrăcați și hrăniți se poate atșepta
în mod legitim sfertări trupesti și sufletești.

Colonelul Wallner e vienez de origine și
de repetite-ori a fost remarcată bravura Ro-
mânilor din regimentul 33 și a comandantu-
lui lor din partea vestitului scriitor *Roda-
Roda*, corespondentul de războiu al ziarului
„Neue Freie Presse”.

Cuvintele de adio din ordinul de zi, ce
publicăm mai la vale, ne dă convingerea, că
acest brav soldat și om de omenie va fi un
nou vestitor convins al eroismului soldaților
români.

Feciorii români din comitatul Aradului
cari luptă pe câmpul de războiu o să păstreze
cu duioșie și respect amintirea bătrânului co-
lonel.

Iată ordinul de zi.

„Silit în urma unei boli chinuitoare
pe această cale vin să-mi iau rămas bun
dela voi, scumpi camarazi.

V'am găsit în zile grele, în zile crân-
cene am luat comanda peste voi; ca fie-
rul de tari ați fost în luptele date împo-
triva unui dușman viteaz, iar nu mai pu-
țin rezistenți în lupta împotriva groză-
viilor iernei.

Ofițeri și soldați, toți împreună ați
suportat toate greutățile și ați luptat cu
eroi, încât ați întrecut mult pe înaintașii
voștri.

Este imposibil a se putea exprima în
puține cuvinte abnegațiunea voastră, pre-
cum și ceea ce eu am experiat despre voi
și cele trăite cu voi împreună.

Prin actele voastre de eroism voi ați
stors admirația superiorilor voștri și ați
silit dușmanul să respecte vitejia voa-
stră.

Istoria va eterniza ceea ce voi ați să-
vârșit la *Ustrzyki*, *Wolosate*, *Csabahaza*
și în luptele recente, mai ales la *Preluki*
și la *Smolnik*, pentru iubita noastră mo-
narhie și pentru patrie.

Dacă copiii nu vor vesti gloria regi-
mentului 33 din Arad, vă mulțumește azi,
la despărțire, colonelul vostru, a cărui
mândrie este, că a putut să vă comande
în decurs de luni de zile, fără ca o sin-
gură dată să fi fost silit să recurgă la ri-
goarea legii disciplinare a războiului.

Dzeu să vă conducă, Dzeu să vă pă-
zească în toate acțiunile voastre viitoare
și să vă conducă la învingerea finală.

Voi toți îmi veți rămâne neuitați și vă
rog și pe voi să nu uitați pe bătrânul vo-
stru colonel și prieten.

Franz Wallner, colonel.

Doi husari.

Rătăciți de trupă merg călare
Doi husari, copii vâjnoși de munte.
Caii lor mereu dau foc pe nare
Și de frig au coamele cărunte.
Călăreții-n cai lovesc din pinteni,
Căci dușmanii n'urma lor sunt sprinteni.

În lumina soarelui ce-apune
Strălucesc stelutele de neaună
Ca beteala de mirese june.
Nu mai are liniște în șeauă
Cel mai tânăr luptător al țării;
Îl apăsa liniștea nserării.

Zice dânsul: „Măi, fârtate dragă,
Îmi simțesc apropiat sfârșitul.
Era bună ca o dulce fragă
Fata care m'a n'vâțat iubitul.
Ia năframa! Ea în asta plâns-a —
Și de-o vrea — să te cununi cu dânsa”.

„Aoleo! nu-ți bate joc de mine!”
Îi răspunde soțul cu mânie.
„Crezi tu oare că eu n'am cu cine
Să mă duc în sat la cununie?”

Tine-ți tu în sân numai năframa!
Scoate spada și ia bine seama!”

Și husarii se pornesc la luptă.
De sub cai zăpada spulberează.
Sare-acuma n' două ruptă
Și n' amurgul serii scânteiază.
Dă din pinteni năcăjit husarul
De-i cunoaște calul tot amarul.

Simte calul frâul cum smucește,
Ca turbat el mușcă feru'n gură,
Sforăie, de spate se n' doiește,
Și la dreapta face-o săritură,
În zăpada mare se repede —
Nici husar, nici cal nu se mai vede.

Soțul său, rămas fără tovarăș,
Lasă n' voie calul, cum va merge,
Și îi vin dușmanii n' minte iarăș,
Dar nu vrea mai iute să alerge.
Ia năframa și la ochi și-o pune —
Un dușman c'un glonț îl și răpune.

Ion Băliță.

NEAMUL VULTURILOR.

— Un vechiu poem. —

De Valeriu Bora.

(Urmare.)

(2)

IV.

Dedic: Împăratului iubit...

Blestemul...

Soarele primăverii pline strălucea clar și
luminos ca lacrima unui sfânt. Era farmec, li-
niște — viață. Ca o fecioară suavă și castă, era
chipul naturei. Iar în rotiri uriașe își tăiau vul-
turii sbor, pe deasupra prăpăstioaselor stânci...
Călătoreau spre adâncurile cerului și nu se te-
meau de nimic, de vijelii, de furtună. Erau dedați
cu ele — și le așteptau oricând, liniștiți și pre-
gătiți... Dușmanii se roteau cu mult mai pe jos
— sau ridicau neputincioase mușunoaie. De
larma și strigătele lor nu purtau grije — erau
dedați din tinerețe, pe când au plecat spre noua
țară... Nu le păsa, căci erau doar stăpâni pe
soarta lor!!...

Și în rotiri uriașe și maiestoase se avântau
spre culmi și adâncuri. Stâncile în sborul lor
erau mici mușunoaie, pumni de țărână... Împă-

Jertfa Românilor pentru tron și patrie!

Lista soldaților Români din comuna **UZDIN**, comitatul Torontal (Bănat), pe câmpul de luptă.

(Urmare)

Nicolae Boeriu, 33 ani
Vasa Fizeșan, 33 ani
Todor Pârvu, 33 ani
George Tolvadean, 22 ani
Ioan Dalea, 22 ani
Vasa Bulic, 23 ani
Achim Petroi, 22 ani
Adam Frenti, 21 ani
Stefan Novacovicu, 25 ani
680 David Nicodin, 21 ani
Petru Lupulescu, 21 ani
Ioan Cârnea, 35 ani
Ioția Almaian, 32 ani
Nicolae Puia, 32 ani
Ioan Rista, 32 ani
Moise Spariosu, 32 ani
Iosif Tăran, 32 ani
Adam Vasilie, 32 ani
Adam Geteianți, 32 ani
690 Costa Măndrea, 32 ani
Petru Onciu, 32 ani
Crăciun Fizeșan, 32 ani
Ioan Giurca, 32 ani
Alexandru Puia, 32 ani
Ioan Subu, 32 ani
Atanasie Brenici, 32 ani
Adam Linția, 32 ani
Ioan Măran, 32 ani
Filip Stoia, 32 ani
700 David Motorojescu, 32 ani
Iosif Tămaș, 32 ani
George Socarda, 32 ani
George Boroanca, 32 ani
Iosim Bojin, 32 ani
Ioan Bălan, 31 ani
Filip Bulic, 31 ani
Todor Neda, 31 ani
Ioan Cârnea, 31 ani
Nicolae Lifa, 31 ani
710 Nicolae Brenici, 31 ani
Iordan Matei, 31 ani
Nicolae Vasilie, 31 ani
Simion Crețiu, 31 ani
Adam Sămațiu, 31 ani
Pavel Crețiu, 31 ani
George Sunda, 31 ani
Ilie Cocora, 31 ani
Simion Dolama, 31 ani

Petru Toagier, 31 ani
720 Costa Boeriu, 31 ani
Aron Oalgea, 31 ani
Adam Gertinișan, 31 ani
Adam Cocora, 30 ani
Petru Savuliev, 30 ani
Trandafir Veliciu, 30 ani
Petru Dimcea, 30 ani
Adam Onciu, 30 ani
Damaschin Bulic, 30 ani
Todor Obadean, 30 ani
730 Iosif Săcula, 30 ani
Moise Suboni, 30 ani
Ilie Crețiu, 30 ani
Trifu Dalea, 30 ani
Iordan Spariosu, 30 ani
Tanasie Ianascu, 30 ani
Todor Bagiu, 30 ani
Trifu Sporea, 30 ani
Iosif Motorojescu, 30 ani
Ilie Suboni, 30 ani
740 Ioția Boeriu, 30 ani
Todor Gertinișan, 29 ani
Ilie Socarda, 29 ani
Vasa Bojin, 29 ani
Pavel Groza, 29 ani
Simion Iorgovan, 29 ani
Gligor Măran, 29 ani
Ioan Pârvu, 29 ani
Nicolae Tăran, 29 ani
Constantin Miclea, 29 ani
750 Moise Puia, 29 ani
Simion Sămantiu, 29 ani
Dimitrie Sămantiu, 29 ani
Dimitrie Tăran, 29 ani
George Brenici, 29 ani
Dimitrie Bălan, 29 ani
Crăciun Măran, 29 ani
Ioan Mioc, 29 ani
Pavel Neda, 29 ani
Todor Socarda, 29 ani
760 Ioan Stoia, 29 ani
Gligorie Miclea, 29 ani
Ilie Socarda, 29 ani
Pavel Socarda, 29 ani
Pavel Serbu, 29 ani
Iosim Todor, 29 ani
George Veliciu, 29 ani

Vasilie Roșica, 29 ani
Leontie Laza, 29 ani
Filip Gujba, 29 ani
770 Todor Giura, 29 ani
Ioan Sporea, 29 ani
Gruia Soceneanțiu, 29 ani
Pavel Giurca, 28 ani
Simion Bălan, 28 ani
Petru Onciu, 28 ani
Todor Tăran, 28 ani
Nicolae Dalea, 28 ani
Iuliu David, 28 ani
Ioan Făra, 28 ani
780 Dr. Mihai Spăriosu, 34 ani, sublocotenent
Cei asentați în luna Decembrie și chemați la deprinderea armelor sunt următorii:
Trăilă Bălan, 24 ani
George Barbu, 24 ani
Pavel Dalea, 24 ani
Trifu Motorojescu, 24 ani
Costa Motorojescu, 24 ani
Stefan Măran, 24 ani
Iosif Spariosu, 24 ani
Iustin Dreghiciu, 25 ani
Ilie Crețiu, 25 ani
790 Procopiu Nedai, 25 ani
Adam Oalgea, 25 ani
Vidu Puia, 25 ani
Alexandru Bagiu, 26 ani
George Brenca, 26 ani
Pavel Ghilezan, 26 ani
Nicolae Crețiu, 26 ani
George Crețiu, 26 ani
Dimitrie Cocora, 26 ani
George Lupu, 26 ani
800 Vasile Motorojescu, 26 ani
(Sfârșitul în nrul viitor)

Dardanelele.

Comunicarea dlui N. Iorga.

În ședința de Vineri a Academiei Române d. profesor universitar *Nic. Iorga* și-a dezvoltat comunicarea d-sale „Dardanelele”.

„Chestia Dardanelelor a început să existe încă din timpul când începuseră să apară în Marea Mediterană interese opuse, adecă din veacul al XV-lea.

Pentru o expunere cât mai obiectivă a chestiunii este nevoie să aruncăm privirile într'un trecut mai îndepărtat. În vremurile vechi, Bizanțul ajunsese una din cele mai bogate cetăți grecești, însă nu a avut niciodată vre-o ambiție politică și chiar de ar fi avut-o, n'ar fi putut-o realiza. Mai târziu imperiul bizantin avu

răția sobolilor, cari erau aici așa la adăpost și scutiți de viscole și vifor. Însă vulturii nu le purtau dorul, ci se roteau liniștiți privind mereu peste munți, — peste munți!...

Dar sosi o veste, veni un blestem... Se întu-necă ceriul, văzduhul picura pucioasă și rășină... Zbiciuri de flacări pocneau în adâncul zărilor... Stâncile scoteau urlete sălbatic de pieptul lor... Apele prinseră a clocoti groaznic, și limbi de aburi înăbușitori scui-pau pe pământ... Lumea pocnea și zuzura în o larmă infernală de sunete și sgomot, ca și când cineva ar bate tumultuos și nebun într'o uriașă tobă... Părea un uriaș nebun, căruia i se svârcolește pieptul în ultimele răsufleturi...

Vai, vulturii mei, unde-s vulturii mei!? S'au dus?... Unde sunt!?!... I-a înghițit dezastrul?... Li va fi prins pe drum?... Vai, sărmanii și scumpii mei vulturași! Ce vă făcurăți, unde sunteți?... Lacrimile îmi înecă glasul, plâng de mila lor, de jalea mea... Unde sunt ei? Unde sunteți dragii mei?... O, scumpii mei, comoara mea!... Unde sunteți să vă caut, să vă aflu, să dau ajutor!... Să vă dau viață!...

Unde sunteți?...

Unde?...

Au pierit sărmanii, au pierit!... Imi răspunde cineva.

Au pierit!

... și desnădăjduit și nemângăiat

plânge cineva, un suflet... ... Au pierit sărmanii, iubii mei vulturași!

Zădarnic!

V.

Cuiburi părăsite...

Zilele treceau tot mai întunecate... Din vârful stâncilor și din adâncul pădurilor se auzeau strigăte chemătoare, glas de jale... Muriră, unde, departe mândrii vulturi, iar cei de acasă erau întristați și năcăjiți. Erau singuri, cu bătrânii... Puii priveau cu lacrimi în ochi spre zările adânci, doar s'or arăta iubii lor. Însă ei nu se iveau în largul zărilor — și toată ziua îi așteptau... Li chemau mereu, îi așteptau zilnic cu acelaș dor, cu aceeaș jale în sufletele lor. Și-i plângeau în toată vremea, săracii!... Fără ajutor, fără părinți! Sărmanii vulturi!... Ce rău făcurăți voi cuiva, că azi întristată și nemângăiată este viața voastră tinerică, nevinovată!... Fără vină sunteți voi dragi vulturi, fără vină!...

Cuiburi părăsite!...

Plâng pădurile — și stâncile privesc mute și tăcute în zări. Uriașele aripi de altădată, nu mai stretaie albastrul clar al cerului. Toate tac... toate sunt pustii. Doar din când în când străbat glasuri chemătoare și îndurerate. Înălțimea cerului par'că s'a mai micit și văzduhul pare că e mai greu, mai întunecat... Nici nopți senine, curate nu mai sunt ca alte dăți... Cuiburi părăsite!

Doar un biet vultur obosit, cu ochii stânși stă pe marginea cuibului și povestește celor mici cari s'au prins cunună în jurul lui. Povestește ce-a văzut el pe unde a fost — și cum a scăpat... Și vulturii ascultă cu ochi mirați, clătinând bătrânește din capetele lor. Și bătrânul povestește — așa de jalnic, așa duios... A văzut multe — și cu toții se înfioară... Și micuții se leagă cu vorba între olaltă, că ce să facă?!... E grea soartă... Și ei își pun în gând să se răsbune — că le-au pierit părinții, și cei mai iubii... Bătrânul vultur ascultă înduioșat, și farmă ochii lui strălucitoare boabe de mărgăritar... Se simte așa de trist — dar și așa de mândru... Vorba de mai nainte a tinerilor vulturi îl mângăiasă așa de mult. Simțea că într'adevăr neam vulturesc sunt ei și, că vor împlini locul lor demnii urmași cu aceeaș mândrie și omenie... Cu adevărat neam vulturesc!...

Pe un ram alături stau triști și îngândurați doi pușori mititei. Se privesc tăcuți și ascultă cu luare aminte vorbele schimbate aproape de ei. Nu au părinți, le-o spuse un vultur ce ieri răsbi din depărtări, până aici, acasă. Un gând uriaș se trezește în ei, se luminează sufletele lor... și ca la un semn dat se ridicară, bătând din aripioarele lor catifelate. O apucară spre Apus... Și pluteau în zare ca două puncte negricioase...

De ce se duseră? Unde? Cine stie?...

Un altul spuse ceva în cealaltă zi, din stâncă în stâncă — și pâlcuri-pâcuri de vulturei și

de multeori ocazia să se apere la strâmtori, și mai ales la sud. Strâmtorile erau trecute și din Asia între Europa. Astfel în veacul al VIII-lea Arabii au luat acest drum, și au asediat Constantinopolul. Helespontul (Dardanelele) nu intervine ca element propriu de apărare decât atunci când Arabii ocupă Creta, de unde își încep nenumăratele lor atacuri.

După 3 veacuri, la 1206, Constantinopolul este cucerit de Latini, după ce aceștia pătrunseseră în strâmtori.

De acum înainte, Dardanelele încep să aibă o valoare militară din ce în ce mai mare. Așa încât o seamă de operațiuni militare încep împotriva Dardanelelor între Venetieni și Genovezi pentru cucerirea Constantinopolului.

La 1351 Venetienii dau o luptă împotriva Perei și astfel 41 de corăbii pătrund în strâmtori. La 1352 Genevezii își iau revanșa, iar împăratul nu poate împiedeca flota de a pătrunde în strâmtori.

În această vreme încep să apară Turcii, chemați de împăratul bizantin. Aceștia își stabilesc lagărul militar la Zimpre, iar când zidurile cetăților căzură din cauza unui puternic cutremur de pământ — 1354 — Turcii sunt chemați spre a îndeplini serviciul de poliție. Nu trecu mult timp și se simți nevoia isgonirii Turcilor. Numai în 1366 interveni Amedeu al VI-lea — conte de Savoia — care caută să pună capăt acestei stări de lucruri.

Luptătorii francezi vor să isgonească pe Turci și strâmtorile sunt câștigate iarăș de Bizanți.

Reapare însă vechea rivalitate dintre Venetieni și Genovezi, cari căutau să aibă posesiunea strâmtorilor. Genovezii provocară o revoluție în Bizanț. Pacea dela Turin, încheiată în urmă, hotărăște neutralitatea Tenedosului.

În 1389 Balazid asediază Constantinopolul. Genovezii intervin și Turcii sunt isgoniți. Urmează o perioadă de liniște până când în 1412 are loc un nou asediu. Sultanul își face în strâmtori sediul flotei sale. Corăbiile venetiene dau un atac asupra acestei flote și o distruge astfel încât Turcii sunt siliți să primească condiția că din Dardanele nu pot ieși de aci înainte vase de război.

În 1444 Ion Huniade organizează o expediție spre Constantinopol spre a-l lua în stăpânire. Turcii însă au învins și sultanul Mohamed II a înțeles că strâmtoarea nu poate fi păstrată singură ci împreună cu Bosforul. De aceea duce război împotriva Genovezilor, îi bate și apoi cucerește și nordul strâmtorilor, întemeind și o mulțime de cetăți în sud ca: Sedul-Bahr, Celnak-Halezi etc. În 1654 întâlnim o a doua încercare a Venetienilor de a pătrunde prin Dardanele până la Constantinopol. Pe această vreme Rusia era încă în formațiune. Abia prin jumătatea veacului al XVIII-lea se organizează o mică flotă rusească.

În 1780 chestia Dardanelelor se judecă într-un mod cu totul nou. Abia acum intervine rațiunea politică a chestiunii.

vulturi pleacă spre apus. Acasă, rămaseră numai bătrânii, și păzitorii... Și pușorii cu aripi de puf.

Se duseră în zare, undeva, ca să se reîntoarcă întăriți, mai puternici, că prea îi prigonesc dușmanii și prea le sunt cuiburile părăsite!...

Sărmane cuiburi părăsite, nu peste mult veți fi iar vesele și fericite, vor veni iubii voștri! Cei mai iubii ai voștri... Vor veni să vă măngăie, să vă alinte, să vă dea pacea, fericirea deplină! Nu peste mult, — da, e aproape vremea, deplinei voastre triumfări.

Altă soartă are neamul vulturilor! Ascultați, ascultați iubite și scumpe cuiburi părăsite!... Va veni Crai nou, însuș Craiul vulturilor — care vă va binecuvânta!...

El este! Priviți... Vedeti cum va să vină în uriașă, și majestoasă rotire a puternicelor sale aripi?!...

(Sfârșitul în nrul viitor)

Pe atunci nici Franța, nici Anglia nu erau împotriva concesiilor acordate Rușilor la Dardanele. Franța era foarte binevoitoare, Anglia se găsește chiar alături de Rusia împotriva lui Napoleon. Flota engleză pătrunde în Dardanele până în fața Constantinopolului, însă nu avea scopuri politice, ci făcea o încercare de intimidare, nu cu intenția de a distruge statul turcesc.

Cu extensiunea imperiului rusesc, puterile maritime se văd îndemnate să pună piedeci Rusiei, întru cât prezența sultanului la Constantinopol le era necesară. În 1877 Rusia cearcă să creeze o lume balcanică pe placul ei, dar nu isbuti; de aci înainte Rusia încearcă să pună mâna pe cheia Mării Negre: Constantinopolul.

Astăzi chestiunea aceasta a revenit.

D. Iorga încheie spunând că strâmtorile sunt necesare statelor balcanice și *României mult mai mult decât Rusiei*, care mai posedă o mare la nord.

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta. — În Carpați trupele noastre au respins pe frontul ce se găsește spre apus dela strâmtoarea Ujoc atacuri puternice ale Rușilor. Lupta continuă.

Ziua de ieri, în unele sectoare a fost mai liniștită. Am făcut iarăș 1500 prizonieri.

La Wyskow a eșuat un atac al dușmanului, executat împotriva pozițiilor, cari le-am ocupat în 22 c.

În celelalte puncte ale frontului n'a avut loc nici un eveniment.

Pe câmpul de război din sud, în vremea din urmă au avut loc lângă Dunăre și Sava lupte de artilerie izolate. Situația generală nu s'a schimbat.

Berlin. — Dela cartierul principal german se anunță: Pe câmpul de război occidental: Afară de luptele mai mici fără importanță, cari au avut loc spre sudost dela Verdun, pe înălțimea Meuse și pe Hartmann-Weilerskopf, și cari continuă, au avut loc numai lupte de artilerie.

Pe câmpul de război oriental: Am respins atacurile Rușilor întreprinse împotriva noastră spre ost și sudost dela Augustow, precum și la Jednorzek spre nordost dela Prasniz.

Viena. — Comandantul armatei rusești, care operează în Galiția sudostică a dat o ordinațiune în care provoacă pe soldați și pe locuitori, ca pe membrii legiunei polone, deși aceștia au jurat formal credință steagului armatei noastre, să fie considerați de bandiți. Toți aceia cari ar da sprijin legionarilor sunt amenințați să fie duși în fața tribunalului de război, iar localitățile în cari eventual se vor găsi legionari, au fost amenințate cu devastare.

Boalele au răpus Przemyslul.

Petrograd. — Comunicatul oficial rusesc în care se face amintire despre căderea Przemyslului, vorbește într-un ton foarte călduros despre eroismul armatei de apărare. Disenteria și tifosul au răpus armata de apărare. Din armata de 40 mii oameni, mai mult de jumătate sunt incapabili de luptă. Toate edificiile au fost pline cu răniți și bolnavi.

Transporturi de trupe în Anglia.

Londra. — La ordinul ministerului de război pe căile ferate din Anglia a fost sistată circulația de trenuri pentru particulari în vederea transporturilor mari de trupe. Chiar nici trenurile speciale de Paști nu vor circula.

Bulgariilor se acordă împrumut în Franța.

Paris. — Bulgaria afirmativ a încheiat un contract cu Banca de Paris privitor la un împrumut de 300 milioane franci.

Pregătirile Bulgarei.

Sofia. — În Sobranie a fost depus proiectul privitor la ajutorarea familiilor celor mobilizați în caz de război.

Generalul Pau în Niș.

Niș. — (Oficial.) — Generalul francez Pau a sosit prin București la Niș. În onoarea lui s'a aranjat mari festivități.

Trupe japoneze în China.

Peking. — O trupă de 7 mii soldați japonezi a sosit la Kuden și Dalni. Se așteaptă sosirea încă a altor trupe.

Sârbii au tunuri franceze.

Odessa. — Consulul rusesc din Niș a declarat că Serbia a folosit pauza de război pentru completarea armatei sale cu recruți. Deocamdată se dau lupte numai între artilerie. Sârbii au tunuri franceze.

Ambasadorul Angliei la primul ministru României.

București. — Ambasadorul englez l'a vizitat în zilele trecute pe primul ministru Brătianu discutând cu el chestiile comune Angliei și României.

Tratative între statele balcanice.

București. — Între diplomații României, Bulgariei și Greciei sunt în curs de tratative serioase, cari au de scop acțiunea comună și unitară în desfășurarea viitoare a războiului. Dacă Grecia își va schimba atitudinea sa față cu aspirațiunile Bulgariei în Macedonia, tratativele probabil se vor termina prin încheierea unei înțelegeri.

Armata austro-ungară la granițele Rusiei.

București. — Se anunță din Dorohoiu: În răutățindu-se vremea în partea cea nordostică a Bucovinei, după violentul duel de artilerie ce a ținut mai multe zile, luptele au fost întrerupte. Din violența luptelor din urmă se poate privi ca sigur, că trupele austro-ungare nu vor mai ceda nici unei presiuni dușmane, care ar avea de scop trecerea peste Prut și recucerirea Cernăuțului. Rușii fac mereu încercări să se furișeze în vre-un punct neobservat peste Prut, dar străduințele sunt zădărnice de vigilența și agresivitatea trupelor austro-ungare. Trupele austro-ungare au ajuns în mai multe puncte până la granița rusească.

Înaintarea Germanilor asupra Varșoviei.

Roma. — Din Cristiania se comunică știrea că ziarul „L'Aftenposten” publică după informațiuni primite din Petrograd, că Germanii înaintează pe trei fronturi asupra Varșoviei și anume la nord pe frontul Ossowiecz-Lomșa și în regiunea Plonsk și Prasniz. Aproape de Bodsanow s'au încins lupte violente și de aci rezultă că ținta Germaniei este Varșovia. Deocamdată se dă o luptă inversunată pentru fortăreața Russki, care face parte din centura fortificată dela Ossowiecz.

Ziarul rus „Invalid” scrie, că nu trebuie să creadă că forțele Germanilor sunt inepuizabile, dar comandamentul armatei germane știe să aducă cu multă îndemânare trupele acolo unde se simte nevoie așa că face impresia, că ar fi mereu forțe noi.

Criticul militar al unui ziar rus, susține din contră, că trupele germane pe frontul rusesc sunt în continuă creștere. Cu toate acestea în cercurile politice militare rusești se speră că Germanii nu vor izbuti să intre în Varșovia nici chiar aducând pe câmpul de luptă toate forțele de care ar dispune.

Comunicat oficial francez.

Paris. — (Comunicat): La Laboiselle, la NE de Albert, Germanii după o violentă bombardare, au încercat un atac de noapte care a fost respins cu pierderi simțitoare pentru ei. În Champagne în noaptea de Vineri spre

Sâmbătă inamicul a dat un contraatac la V de Perthes dar a fost respins.

Sâmbătă nici o acțiune de infanterie. Artileria noastră a luat sub foc o grămadă de trupe, care a suferit mult.

În Argonne, spre Bolante, a avut loc o bombardare destul de violentă fără atac de infanterie.

La Eparges progresele noastre au continuat. După ce am respins două contra atacuri germane, am luat în stăpânire cea mai mare parte a pozițiilor germane disputate de două zile. Inamicul a contra atacat în 3 rânduri fără a putea lua nimic înapoi și a lăsat numeroși morți pe teren; am luat prizonieri.

La S de Eparges, în pădurea Bonahot, am respins un contra atac.

În Woevre, la pădurea Mortamare, artileria noastră a distrus un blockhaus și a făcut să explodeze mai multe chesoane cu muniții.

În pădurea Lepretre am realizat ceva progrese. (Havas).

Soldatii ruși desertează în România.

București. — Din Drinceni se anunță: La postul de jandarmarie de aci se anunță zilnic dezertori din Rusia. În zilele trecute un dezertor rus a plătit unui locuitor de pe țărmul Prutului 50 de ruble pentru ca să-l treacă peste râu în România. În acest chip au trecut numeroși dezertori ruși, fără ca să fie observați, pe teritoriul României. Ministerul de interne aducându-i-se aceasta la cunoștință și luând în considerare că dezertorii pot aduce cu sine tifosul exantematic și alte boale contagioase, ce bântuie în satele marginase rusești, a ordonat în înțelegere cu ministerul de război întărirea garnizoanei dela Prut. În acest scop au sosit la Drinceni 75 soldați, cari vor sta pază la Prut împreună cu garnizoana de graniță.

Comunicat rus.

Petrograd. — Comunicat: Pe țărmul stâng al Niemenului, Germanii au fost respinși, în urma luptei dela Tauroggen, peste graniță. Un alt detașament rus desfășurând o ofensivă impetuoasă, a ajuns la Memel, în seara de 18 Martie la orele 8; după o luptă pe străzi, la care au luat parte și lucrătorii, detașamentul a luat în stăpânire orașul. Pe țărmul stâng al Niemenului, în luptele din zilele trecute inamicul a fost constrâns a evacua orașul Pilwiski și regiunea dela est de linia Ozeor-Dusia-Kopciowa.

Pe țărmul drept al Narewului, luptele păstrează un caracter parțial. Atacul Germanilor dinspre Myszec spre Kadzidlo s'a sfârșit cu un complex eșec pentru ei. Germanii au dus ofensiva în linii strânse și au suferit pierderi enorme.

Pe țărmul drept al Vistulei nici o schimbare.

În Carpați, după rapoartele complimentare din 18 Martie contraatacul nostru din regiunea dela sud de Cienzkowice a cauzat o gravă înfrângere diviziei 39 de honvezi. În regiunea dela sud de Gorlice deschizând contraatacul contra austro-ungarilor, cari nu mai atacau cu energie, am făcut mai mult de 800 de prizonieri.

Lângă Moldawsko am luat dela inamic o înălțime fortificată. Contraatacurile inamicului, precum și atacurile lui repetate în regiunea Rozanka, au fost fără rezultat.

În Galiția orientală o luptă s'a început în direcțiunea dela sud de Nadworna; inamicul ocupă pozițiuni foarte întărite.

La Przemysl de cu dimineața de 18 Martie inamicul a deschis focul contra pozițiilor noastre și l'a continuat, cheltuind toată noaptea muniții în cantitate colosală fără precedent până aci. La 19 Martie la orele 5 dimineața, mari forțe din garnizoană au întreprins o ieșire decizivă în direcțiunea est pe frontul Medyka-Bykom-Pleszowice. Pe la orele 2 d. a. inamicul fără a fi ajuns la tranșeele noastre, suferind pierderi imense din cauza focului nostru, a fost respins pe linia forturilor. Am capturat până la 3000 de prizonieri, 28 de ofițeri, 7 mitraliere, aparținând diviziei 23 de honvezi, care formează sâmburele garnizoanei fortăreței.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 26 Martie 1915.

PENTRU NUMĂRUL NOSTRU DE PAȘTI pe seama răniților am mai primit dela următorii:

Gheorghe Dudulescu, preot Miersig	cor. 10.—
Sofia Sbârcea, Sibiel	cor. 5.—
Iosif Miron, Drag	5.—
Fam. Savu Bugariu, inv. pens. Micălaca	4.—
I. Corbu, Bistrița	6.50
Liviu Iancu, preot rom. Zăbrani	5.—
Dr. Aurel Lazar, adv. Oradea-mare	10.—
Sultana Ciuleiu, inv. Rusolt	5.—
Gheorghe Clecan, stud. în teol. Beregsău	5.—
N. Iorgovan, teolog, Timisoara	5.—
Viorica Lado, Ratoșnea	5.—
Locotenent Dr. Oct. Scalat, Pola	5.—
Leon Cosbuc, paroh, colectat în parohia gr. cat. din Les	20.80
Total cor.	91.30

Cadou de sărbători. A apărut: „In războiu”, de **Alexandru Ciura**, apreciatul nostru colaborator, — un elegant volum, ce cuprinde 12 schițe din groaznicul război, ce decurge acum. De vânzare la **Librăria semin. din Blaj—Balázsfalva** precum și la toate librăriile din țară. — **Prețul 1 cor. + porto 10 fil.**

† **Iuliu Bărdossy.** Din prilejul decedării consilierului regesc, fost inspector regesc ung. de școale, **Iuliu Bărdossy**, întâmplată în Sibiu, tristata familie a lansat următorul anunț funebru:

Cu adâncă durere încunostiintăm rudeniile și cunoscuții, că prea iubitul nostru soț, tată, moș și socru **Iuliu Bărdossy**, inspector reg. școlar comitatens în pens., presidentul institutului de credit și economii „Arieșana”, vice-prezidentul institutului de asigurare „Transilvania”, membru în directoriul fundațiunii „Șulțiane”, prezidentul comisiei pentru cultivarea poporului în comitatul Sibiu, directorul reuniunii de înmormântare al districtului protopopesic român gr.-cat. Sibiu, membru fondator al societății de lectură „Inocențiu Micu Clain”, membru onorar și fondator al reuniunii învățătorilor români gr.-cat. din Arhidieceza de Alba-Iulia și Făgăraș, membru pe viață al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” etc., după scurte suferințe a răposat în Domnul azi **Miercuri în 24 Martie 1915 st. n. în al 43-lea an al fericitei sale căsătorii și al 75-lea an al vieții sale pline de muncă stăruitoare pusă în serviciul binelui public.**

Inmormântarea va avea loc **Vineri, în 26 Martie, la 2 ore p. m., după ritul bisericei române gr.-cat., dela locuința din strada Wiesen Nr. 20, în cimiterul central din Sibiu.**

Biblioteca Academiei Române. În luna Februarie 1915 s'au consultat de 1108 cetitori 2649 volume și broșuri tipărite; de 123 cetitori s'au consultat 786 manuscrise, 3025 documente, 36 cărți vechi românești (1508—1830).

Colecțiunile Bibliotecii au sporit în această lună cu 258 volume și broșuri, 166 numere de reviste române, 128 reviste străine, 3 atlase și hărți, 4 stampe și portrete, 2 volume manuscrise, 70 documente, 125 foi volante, 25 note muzicale, 19 obiecte de muzeu.

Biblioteca e deschisă în fiecare zi de lucru pentru **cărțile tipărite** dela 8 ore dimineața până la 6 seara, pentru **manuscrise și documente** dela 8 la 12 și dela 1 la 6.

† **Dr. Emil Tărnăvean**, medic în Tulgheș după grele suferințe a decedat în 19 Martie a. c. în vârstă de 40 de ani. Inmormântarea s'a făcut **Duminecă în 21 l. c. în grădina de lângă biserica nouă parohială română din Tulgheș.**

Din clasele superioare ale gimnaziului român din Brașov (contingentul din 1895 și 1896) s'au prezentat în luna aceasta **la asentare** 39 de școlari, dintre cari au fost declarați **de apti pentru serviciul militar: 33 de inși (=85%).**

Toți acești elevi asentați vor fi clasificați la școală de-acum și vor primi încă înainte de Paști **testimoniile de clasă și de maturitate**, — iar în 15 Aprilie n. vor intra în serviciul militar. (G. Tr.)

† **Ioan Vasváry** paroh gr. cat. român al Bârseului de sus după un morb greu și îndelungat, a decedat în 21 l. c. în vârstă de 79 ani. Inmormântarea s'a făcut în 24 Martie st. n. în cimiterul intern al bisericei din Bârseul de sus.

Delegația pacifistă americană spre Berlin. Se telegrafiază din Bassel că delegațiunea pacifistă americană, compusă din prieteni ai dlui Wilson, au plecat spre Berlin după ce a vizitat Londra și Paris-ul.

Asentarea glotașilor neinstruiți de 37—42 ani. Primarul orașului Arad aduce la cunoștință că controalele de prezentare pentru glotașii neinstruiți, născuți în anii 1873, 1874, 1875, 1876, 1877 precum și a glotașilor B) născuți în anii 1896—1878, cari nu s'au prezentat la controalele de mai nainte, vor avea loc **în 20, 21 și 22 Aprilie.** Glotașii cari s'au anunțat pentru aceste controale vor fi avizați asupra zilei de prezentare în scris. Toți aceia însă, cari până în 15 Aprilie n'ar primi nici un aviz, sunt obligați să se prezinte la secția militară a primăriei. Acei glotași cari nu se vor prezenta la controalele aceste și nu-și vor putea motiva absența în mod îndestulător, vor fi escortați și pedepsiți cu închisoare până la 2 ani.

Conscrierea glotașilor A) Primarul orașului Arad îi provoacă pe toți glotașii din clasa A), născ. în anul 1874 și cari se găesc în Arad, cu excepția celor cari au servit la cavalerie, ca să se prezinte în decurs de 48 de ore la secția militară a primăriei.

Congregația municipiului Cluj împotriva cenzurii. Se anunță din Cluj: Congregația municipiului Cluj a primit în ședința de Sâmbătă cu unanimitate propunerea lui Dr. Biro Balázs, ca **cenzurarea ziarelor să fie redusă în cadrele legii și totodată în locul procurorilor să fie însărcinate cu cenzurarea comisii instituite anume în acest scop.** Intențiunea acestei propuneri e ca **presa să-și poată spune părerea mai liber.** În privința aceasta servește ca directivă articolul de lege LXIII din 1912 care stabilește cadrele, până unde se poate întinde cenzura. Cenzura din întreagă lumea are defectul, că îi place să treacă peste cadrele sferei sale de competență. Activitatea cenzorului trebuie redusă deci în cadrele cari i le desemnează legea.

Ultima oră.

BELGRADUL DIN NOU BOMBARDAT.

Budapesta. — Biroul de presă din Niș anunță cu datul de 20 c.: Bateriile austro-ungare au bombardat în 20 c. scurtă vreme cu nutere Belgradul.

TUNURILE SÂRBESTI ÎN ACTIVITATE LA ORȘOVA ȘI SEMENDRIA.

Budapesta. — Din Niș se anunță: Dela cartierul presei sârbesc s'a comunicat că în 16 c. între Belgrad și Semlin a avut loc un duel între artilerii. Sârbii au mai deschis focul de artilerie la Orșova și Semendria. Vaporul ce staționa la Ada-Kaleh a suferit avarii, iar podul s'a prăbușit.

RETRAGEREA ACTUALULUI GUVERN BULGAR

Sofia. — Retragera actualului guvern bulgar și formarea unui guvern sub președinția dlui **Malinoff**, se poate considera fapt implinit.

(D. Malinoff este de origine român basarabean și a prezidat consiliul care a proclamat independența Bulgariei. — N. Red.)

INMORMÂNTAREA NEFERICITULUI AVIATOR ROMÂN GĂINA.

București. — Rămășițele pământești ale sublocotenentului Găină din regimentul II cetate, victimă a groaznicului accident de aviație dela Cotroceni, au fost transportate la locuința de veci cu acelaș car funebru care a transportat pe Aurel Vlaicu și Negel.

Toți aviatorii români au luat parte la această ceremonie.

Inmormântarea nefericitei ofițer Găină a avut loc **Duminecă la orele 2 după amiază.**

Redactor responsabil: **Constantin Savu.**